

Комисия по външни работи

2020/2129(INL)

25.11.2020

СТАНОВИЩЕ

на комисията по външни работи

на вниманието на комисията по правни въпроси

съдържащ препоръки към Комисията относно корпоративната надлежна проверка и корпоративната отчетност
(2020/2129(INL))

Докладчик по становище: (*) Рафаел Глюксман

(Право на инициатива – член 47 от Правилника за дейността)

(*) Процедура с асоциирани комисии – член 57 от Правилника за дейността

PA_INL

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по външни работи приканва водещата комисия по правни въпроси да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. отбелязва, че член 21 от Договора за Европейския съюз изисква от Съюза да насърчава и укрепва универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи, защитени от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) и от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), за да гарантира устойчиво развитие и съгласуваност между външната си дейност и другите си политики; отбелязва, че Съветът на Европейския съюз ясно признава, че зачитането на правата на човека от корпорациите в рамките на корпоративните операции и вериги за доставки е абсолютно необходимо за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, и отчита, че европейските граждани все повече изискват от дружествата да следват ефективна политика на корпоративна социална отговорност;
2. отбелязва, че глобализацията създава възможности за растеж и развитие и е засилила взаимозависимостта между обществата, в резултат на което все по-голям брой продукти са резултат от сложни транснационални вериги на доставки, а решенията, вземани от предприятия от Съюза, които са с произход от вътрешния пазар на ЕС или извършват дейност на него, могат да оказват въздействие върху правата на човека, основните свободи и околната среда; отбелязва, че като най-голям търговски блок в света Съюзът следва да има водеща роля в световния дебат относно корпоративната отчетност;
3. подчертава, че демокрацията, която защитава правата на човека и основните свободи, е единствената форма на управление, съвместима с устойчивото развитие; посочва, че корупцията и липсата на прозрачност подкопават в значителна степен правата на човека; призовава Комисията да включва винаги в своите външнополитически дейности, включително в търговските и инвестиционните споразумения, разпоредби и обсъждания относно защитата на правата на човека;
4. припомня, че във всяка пазарна икономика дружествата се ръководят от мотивацията за реализиране на печалба, което означава достигане на ситуация, при която общите приходи надвишават общите разходи; отбелязва обаче, че в бизнес решенията на някои дружества е възможно да не се обръща достатъчно внимание на дългосрочните разходи от реализирането на краткосрочните им печалби, като например условията на труд и екологичните стандарти, които може да окажат въздействие върху правата на човека и околната среда по техните вериги на доставки; като има предвид, че нарушенията на правата на човека често се случват на равнище първично производство, по-специално при снабдяването със суровини и производството на продуктите, в широк кръг от промишлени отрасли, особено в добивната промишленост и в хода на широкомащабни проекти за агростопански придобивания и развитие, и оказват особено въздействие върху коренното население, местните общности, правата на човека и защитниците на околната среда; подчертава, че специалният докладчик на ООН по правата на

коренното население неотдавна отбеляза, че е съществено да се укрепи регулирането на частните дружества;

5. изразява дълбоко безпокойство от продължаващата експлоатация и деградация на хора в рамките на системи на принудителен труд и практики, подобни на робски труд, които засягат милиони хора и от които някои предприятия, публични или частни организации или отделни индивиди, са се възползвали в световен мащаб през 2019 г.; изразява особена загриженост от неприемливото положение, в което според преценките се намират 152 милиона деца, които се трудят, 72 милиона от тях – при опасни условия, като много от тях биват принуждавани да работят чрез насилие, изнудване и други незаконни средства; подчертава специалната отговорност на дружествата да закрилят по-специално децата и да предотвратяват всяка форма на детски труд;
6. отбелязва, че основните трудови, социални и икономически права са залегнали в няколко международни договора и конвенции в областта на правата на човека, включително в Международния пакт за икономически, социални и културни права, основните трудови стандарти на МОТ, Европейската социална харта, както и в Хартата; подчертава, че правото на труд, свободният избор на работно място и възнаграждение, които да осигуряват на работниците, служителите и техните семейства съществуване, подобаващо на човешкото достойнство, са основни права на човека, залегнали в член 23 от Всеобщата декларация за правата на човека (ВДПЧ); подчертава обаче, че неадекватните държавни инспекции на труда, ограниченото право на правна защита, прекомерната продължителност на работното време, възнагражденията на прага на бедността, разликата в заплащането на жените и мъжете и другите форми на дискриминация продължават да предизвикват сериозно безпокойство във все по-голям брой държави, по-специално в зоните за преработка на стоки за износ;
7. в този контекст подчертава значението на свободата на изразяване на мнение, свободата на сдружаване и свободата на мирни събрания, включително правото на учредяване и членство в синдикални организации, правото на колективно договаряне и стачни действия, както и правото на справедливо възнаграждение и достойни условия на труд, включително здраве и безопасност на работното място;
8. подчертава, че правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес са основни права на човека, залегнали в член 8 от ВДПЧ, в член 2, параграф 3 от Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП), както и в членове 6 и 13 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата; подчертава, че като част от своя ангажимент за насърчаване, защита и упражняване на правата на човека по света Съюзът следва да помага да се укрепват правата на жертвите на свързани със стопанската дейност нарушения и злоупотреби спрямо правата на човека, съставляващи престъпления в трети държави, в съответствие с директиви 2011/36/ЕС¹ и 2012/29/ЕС² на Европейския парламент и на Съвета; предлага

¹ Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ L 101, 15.4.2011 г, стр. 1.).

² Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на

съдебните органи да могат да предприемат действия по жалби от трети страни, подадени по безопасни и достъпни канали без заплахата от репресии;

9. изтъква, че Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека подчертават задължението на държавите да дават защита срещу нарушения на правата на човека на своите територии, в своите юрисдикции или и двете, извършени от трети лица, включително предприятия; подчертава, че някои държави не са успели да изпълнят съответните си задължения в областта на правата на човека; подчертава освен това, че предприятията носят отговорност за спазването на правата на човека, независимо от това къде осъществяват дейност, и за справянето с неблагоприятните въздействия върху правата на човека, с които те са свързани, включително като създават възможност да се предоставят средства за правна защита на жертвите;
10. посочва, че в Насоките за многонационалните предприятия и в Насоките за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение, публикувани от ОИСР, допълнително се описва как предприятията могат да избягват и противодействат на неблагоприятните въздействия, свързани с правата на работниците, правата на човека, околната среда, корупцията, потребителите и корпоративното управление, които могат да бъдат свързани с техните дейности, вериги на доставка и други делови отношения; счита, че законодателството на Съюза следва постепенно и конструктивно да се основава на Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и на тези насоки; припомня, че високорисковите сектори ще изискват специфични процедури и задължения за специфични секторни насоки в съответствие с подхода на ОИСР, и призовава за предоставяне на специфична техническа помощ на дружествата от Съюза, особено на малките и средните предприятия (МСП), така че те да могат да спазват изискванията за надлежна проверка;
11. изразява подкрепата си за резолюцията от 2014 г. на Съвета на ООН по правата на човека, с която се създава отворена междуправителствена работна група с мандат за разработване на международен инструмент, правно обвързващ за транснационалните корпорации и други стопански предприятия, който да регулира дейностите им по международното право в областта на правата на човека; приветства изявлението от члена на Комисията, отговарящ за търговията, Валдис Домбровскис от 2 октомври 2020 г., че ЕС ще се включи отново в процеса; подчертава значението на проактивното и пълноценно участие от страна на Комисията и на държавите – членки в процеса, като припомня ангажимента на Съюза за многостранни решения на общите проблеми;
12. отбелязва, че в последователните специални доклади на Организацията на обединените нации относно задълженията в областта на правата на човека, свързани с ползването на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда, се признава, че съществува пряка връзка между пълното упражняване на правата на човека и биологичното разнообразие, като се изяснява, че загубата и влошаването на биологичното разнообразие подкопават упражняването на правата на хората на живот, здраве, храна и вода; отбелязва, че държавите членки

са страни по Конвенцията за биологичното разнообразие;

13. изтъква, че корупцията в контекста на съдебно производство може да има опустошителен ефект върху законното правораздаване и почтеността в съдебната власт, и по същество да нарушава човешкото право на справедлив съдебен процес, правото на честен процес и правото на ефективна правна защита на жертвите; подчертава, че корупцията може да води до случаи на системно нарушаване на правата на човека в стопански контекст, например като пречи на достъпа на физическите лица до стоки и услуги или като оскъпява цената на тези стоки и услуги, които държавите са задължени да предоставят, за да изпълнят своите задължения в областта на правата на човека, като стимулира незаконното придобиване или присвояването на земя от страна на дружества, улеснява прането на пари или води до предоставяне на незаконни лицензи или концесии на дружества в добивния сектор;
14. приветства опитите на редица дружества от Съюза, по-специално усилията от страна на МСП, да прилагат процеси на надлежна проверка и да изпълняват своите политики за корпоративна отговорност за зачитане на правата на човека; приветства тези по-интензивни усилия и различните политики и закони, въведени в държавите членки с цел насърчаване или изискване на надлежна проверка; признава, че в някои сектори вече се прилагат програми, стандарти и схеми за сертифициране с цел изпълнение на задълженията в областта на правата на човека във веригите на доставки и подпомагане на информирането на потребителите, които вземат своите решения за покупка въз основа на данните за корпоративната социална отговорност на дружествата и критериите за устойчивост; отбелязва обаче, че макар положението с правата на човека на някои работници да се е подобрило, е необходимо да се направи още много, тъй като едва 37 % от предприятията понастоящем извършват надлежна проверка във веригите си на доставки и само 16 % обхващат цялата верига на доставки; подчертава, че настоящите политики невинаги са постигали целта за защита срещу злоупотреби и нарушения, свързани със стопанската дейност, и предотвратяване на такива злоупотреби и нарушения; призовава Комисията да представи законодателно предложение, за да се преодолее този пропуск;
15. отбелязва, че Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) доказва, че дружествата, които са предприели активни стъпки за справяне с рисковете, свързани с породената от COVID-19 криза, по начин, който смекчава неблагоприятните въздействия върху работниците и веригите на доставки, развиват по-дългосрочна стойност и устойчивост, като подобряват своята жизнеспособност в краткосрочен план и перспективите си за възстановяване в средносрочен и дългосрочен план;
16. отбелязва, че различни групи заинтересовани страни, предприятия, корпорации и инвеститори призовават за законодателство за задължителна надлежна проверка в областта на правата на човека на равнището на Съюза, за хармонизиране на стандартите в рамките на единния пазар на ЕС и за осигуряване на равни условия на конкуренция в световен мащаб и по-голяма правна и стопанска сигурност; подчертава, че евентуалните регулаторни изисквания трябва да бъдат достатъчно ясни, за да могат дружествата да спазват тези изисквания; призовава Комисията

да извърши задълбочена оценка на въздействието с цел подробен анализ и проверка за пригодност на допълнителните разходи и задължения, както и на тяхното въздействие върху предприятията в Съюза, произтичащо от правилата за надлежна проверка, по-специално по отношение на МСП, и впоследствие, заедно с държавите членки, да им предостави допълнителна подкрепа при прилагането на насоките за надлежна проверка и съответните правила и разпоредби, по-специално чрез изготвянето от Комисията на специфични за сектора насоки за дружествата с активното и пълноценно участие на органите, службите и агенциите на Съюза, съответните международни организации, гражданското общество, професионалните съюзи, работниците, общностите, предприятията, защитниците на правата на човека и околната среда, както и коренното население;

17. подчертава колко е важно да се изисква от предприятията на трети държави, действащи в Съюза, да спазват стандартите, които Съюзът изисква по отношение на надлежната проверка; призовава за допълнителни мерки, като например забрана на вноса на продукти, свързани със сериозни нарушения на правата на човека, като принудителен труд или детски труд; за тази цел призовава за засилване на проследимостта на веригата на доставки въз основа на правилата за произход в Митническия кодекс на Съюза, създаден с Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета³;
18. призовава Комисията да предложи законодателство за задължителна надлежна проверка в областта на правата на човека и опазването на околната среда за дружествата от Съюза, дружествата със седалище във вътрешния пазар и дружествата от трети държави, извършващи дейност на вътрешния пазар, като наложи правни задължения за установяване, прекратяване, предотвратяване и смекчаване на неблагоприятните въздействия по целите им вериги на доставки и за установяване на ефективни механизми за наблюдение и правоприлагане; припомня, че задълженията за надлежна проверка следва да имат за цел да осигурят ефективни средства за правна защита за жертвите на нарушения на правата на човека, включително на трудовите права, и на нарушенията на екологичните стандарти, което да се извърши по подходящ начин, в т.ч. чрез подобряване на зачитането на тези права и стандарти;
19. припомня необходимостта от единна хармонизирана правна рамка на Съюза, за да се гарантира съгласуваност на политиките и еднакви условия на конкуренция за установените в Съюза оператори, и подчертава, че е важно предприятията от Съюза и конкурентите в световен мащаб да бъдат задължени да спазват еднакви стандарти, за да не се поставят дружествата в неблагоприятно конкурентно положение поради това, че имат отговорно поведение; припомня за тази цел колко е важно пълното отчитане на изискванията на политиката на Съюза в областта на правата на човека и изискванията за надлежна проверка при провеждането на търговската политика на Съюза, включително във връзка с ратифицирането на търговските и инвестиционните споразумения; подчертава в това отношение ролята на делегациите на Съюза при ангажирането им със стопанския сектор и всички други съответни заинтересовани страни в трети

³ Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1).

държави при прилагането на изискванията и стандартите на Съюза в областта на надлежната проверка;

20. препоръчва обхватът на надлежната проверка, изисквана от законодателството на Съюза, да бъде разширен, така че да обхваща потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия и нарушения, които дадено дружество е причинило или с което може да бъде свързано, по цялата му верига на доставки;
21. препоръчва законодателството на Съюза да обхваща всички дружества и всички сектори, включително държавните предприятия; препоръчва бъдещите задължителни изисквания на Съюза за надлежна проверка да следват пропорционален подход, като се взема предвид рискът за правата на човека, въз основа на елементи като сектора на дейност, размера на предприятието, контекста на неговите операции във веригата на доставки; изисква за МСП да се предвидят специални изключения, за да се избегне непропорционалната административна и регулаторна тежест за подобни малки структури;
22. признава, че финансовите институции също оказват въздействие върху правата на човека и околната среда в световен мащаб чрез своите инвестиционни решения и дейности; поради това препоръчва финансовите институции, включително Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, да бъдат обвързани с бъдещите изисквания за надлежна проверка;

Обхват на правата на човека

23. препоръчва задълженията за надлежна проверка да се прилагат за всички злоупотреби в областта на правата на човека, свързани със стопанската дейност; припомня, че всички права на човека са всеобщи, неделими, взаимозависими и взаимосвързани и следва да бъдат насърчавани и зачитани по справедлив, равноправен и недискриминационен начин;
24. препоръчва в законодателството на Съюза за задължителна надлежна проверка да се изисква от дружествата да установяват своето въздействие и да вземат мерки по него, за да се осигури пълно спазване на всички международно признати права на човека, включително като минимум на всички девет основни международни договора в областта на правата на човека, обхванати от Всеобщата декларация за правата на човека, Декларацията на МОТ за основните принципи и права в областта на труда и всички основни конвенции на МОТ, включително Конвенцията относно коренното население и племенните народи, както и Европейската социална харта и ЕКПЧ, които са обвързващи за държавите – членки на Съвета на Европа, както и за държавите – членки на ЕС, съгласно правото на Съюза и общите конституционни традиции на държавите членки;
25. отбелязва, че Хартата се прилага за цялото законодателство на Съюза и за националните органи при прилагането на правото на Съюза както в Съюза, така и в трети държави;
26. отбелязва, че човешките права на уязвимите групи, изложени на риск от маргинализация, са несъразмерно засегнати от дейностите на предприятията; в тази връзка подчертава, че трябва да бъдат обхванати всички права, гарантирани

на най-силно засегнатите групи съгласно местното, националното или международното право, както е заложено в член 5 от Декларацията на ООН за правата на коренното население;

27. в това отношение приканва Комисията да извърши задълбочен преглед на дружествата, установени в Синцзян, които изнасят продукти към Съюза, за да се установяват евентуални нарушения на правата на човека, по-специално такива, свързани с репресиите срещу уйгурите;
28. припомня, че работната група на ООН по въпросите на бизнеса и правата на човека подчерта диференцираното и непропорционално въздействие на стопанските дейности върху жените и момичетата и заяви, че надлежната проверка за правата на човека следва да обхваща както действителното, така и потенциалното въздействие върху правата на жените;
29. припомня, че специалният докладчик на ООН за правата на човека и околната среда заяви, че правата на живот, здраве, храна, вода и развитие, както и правото на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда са необходими за пълноценното упражняване на правата на човека; отбелязва, че специалният докладчик подчерта също така, че загубата на биологично разнообразие подкопава пълното упражняване на правата на човека и че държавите следва да приемат регулаторни норми относно вредите за биологичното разнообразие, причинявани както от частни участници, така и от правителствени агенции; посочва, че Общото събрание на ООН признава в своята Резолюция 64/292 правото на безопасна и чиста питейна вода и санитарно-хигиенни условия за право на човека; препоръчва тези права да бъдат обхванати от всяко евентуално законодателство;
30. отбелязва, че Върховният комисар на ООН по правата на човека и Съветът по правата на човека на ООН заявиха, че изменението на климата оказва отрицателно въздействие върху пълното и ефективно упражняване на правата на човека; подчертава, че държавите са задължени да зачитат правата на човека при справянето с неблагоприятните последици от изменението на климата; настоява, че всяко законодателство в областта на корпоративната надлежна проверка трябва да бъде в съответствие с Парижкото споразумение;
31. отбелязва, че някои дружества използват природни ресурси по начин, който не само представлява голямо предизвикателство за устойчивостта и причинява влошаване на състоянието на околната среда, но и води до сериозни неблагоприятни последици за социалните, икономическите, културните, гражданските и политическите права на местните общности, по-специално като оказва въздействие върху коренното население и малцинствата; отбелязва, че тези стопански практики нарушават правото на народите на самоопределение и принципа на постоянен суверенитет, достъп и контрол на техните природни ресурси – принципи, залегнали в Резолюция 1803 (XVII) на Общото събрание на ООН; препоръчва бъдещото законодателство да изисква от държавите членки да регулират дейността на предприятията в съответствие със своите ангажименти към принципите, залегнали в Устава на Организацията на обединените нации, включително основните принципи на равенство, недискриминация и

самоопределение на народите;

32. отбелязва, че системната корупция нарушава принципите на прозрачност, отчетност и недискриминация, което има сериозни последици за ефективното упражняване на правата на човека; припомня, че Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и Конвенцията на ООН срещу корупцията задължават държавите членки да прилагат ефективни практики за предотвратяване на корупцията; подчертава, че разпоредбите на Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията следва да съставляват част от предвидените в законодателството задължения за надлежна проверка;
33. отбелязва, че някои предприятия са обвинявани в извличане на печалба или дори съучастие във военни престъпления и престъпления срещу човечеството поради собствената си дейност или тази на бизнес партньорите си в засегнати от конфликти райони или поради своите бизнес отношения с държавни или недържавни субекти, участващи в конфликти по света; препоръчва, за да се предотвратят значителни рискове от тежки нарушения на правата на човека и сериозни нарушения на международното право, обхватът на законодателството за надлежната проверка да бъде разширен така, че да включва сериозни нарушения на международното наказателно право и на международното хуманитарно право, за които предприятията са пряко отговорни; подчертава необходимостта от разширена надлежна проверка за дружества, които имат и/или планират да имат стопански дейности или отношения в засегнати от конфликти зони; призовава Комисията и държавите членки да наблюдават отблизо дружествата, които извършват дейности на вътрешния пазар и тези, които получават финансиране от Съюза, които са изброени в докладите на ООН или в базите данни относно стопанските дейности, свързани със ситуации, пораждащи безпокойство в международен план, по-специално анексирани или окупирани територии, и призовава да се проведе проучване на Комисията в тази сфера; препоръчва в бъдещото законодателство на Съюза да се изисква дружествата да спазват Женевските конвенции и двата допълнителни протокола, както са изяснени в Ръководните принципи на ООН, регламентите от Хага и в Римския статут на Международния наказателен съд;

Ключови препоръки

Процес на надлежна проверка и задължения в тази връзка

34. препоръчва изискванията за задължителна корпоративна надлежна проверка в областта на правата на човека и околната среда да се основават на принципа на корпоративната отговорност за зачитане на правата на човека, определен в Ръководните принципи на ООН; счита, че предприятията не трябва да нарушават правата на човека, а трябва да гарантират, че те се спазват, и следва да предприемат действия за преодоляване на неблагоприятните въздействия върху правата на човека, с които са свързани, което на практика значи, че трябва да имат въведена политика за правата на човека и процес на надлежна проверка за тези права, както и адекватни мерки за улесняване на достъпа до ефективна правна защита за нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, без

риск от ответни репресии; тези средства за правна защита следва да бъдат съобразени с равенството между половете;

35. счита, че предприятията носят отговорност да се уверят, че техните дейности и практиките им на закупуване не накърняват защитата на правата на човека и околната среда; настоява, че те не трябва да насърчават, налагат или прикриват политики и дейности, които биха могли да доведат до нарушения на правата на човека, да участват в такива политики и дейности или да допринасят по какъвто и да е начин за тях; подчертава, че предприятията трябва да направят всичко по силите си за установяване, прекратяване, предотвратяване, смекчаване, наблюдение и отстраняване на въздействието на неблагоприятните последици; припомня, че процесът на надлежна проверка е непрекъснат, превантивен и основан на риска;
36. подчертава, че въздействието върху правата на човека може да бъде специфично за някои носители на права и уязвими групи поради застъпващи се фактори като пол, възраст, етническа принадлежност, религия, сексуална ориентация, увреждане, социален и трудов статус, участие в синдикална организация, статут на мигрант или на бежанец, статут на коренно население, излагане на конфликт или насилие или други фактори; препоръчва равенството между половете да се разглежда като хоризонтален въпрос, като се гарантира, че корпорациите вземат предвид потенциалното диференцирано въздействие на своите дейности, както се препоръчва от работната група на ООН по въпросите на бизнеса и правата на човека в нейните насоки за равенство между половете към ръководните принципи на ООН; счита, че това трябва да бъде отразено в процесите на надлежна проверка, включително в етапа на оценка на въздействието върху правата на човека и процедурите за правна защита;
37. настоява, че обхватът на задълженията за надлежна проверка трябва да се основава на риска от нарушения и трябва да бъде специфичен за страната, като включва анализ на регионалния и местния контекст във връзка с правата на човека, както и специфичен за сектора на дейност; припомня, че съгласно Ръководните принципи на ООН следва да бъдат взети предвид три фактора при оценката на сериозността на въздействията на стопанската дейност върху правата на човека: мащабът на въздействието, обхватът на въздействието и дали въздействието е непоправимо;

Прозрачност, докладване, наблюдение и оценка спрямо показателите за правата на човека

38. отбелязва, че рисковете и нарушенията, свързани с правата на човека, зависят от контекста и че за да се направи точна оценка на рисковете и да се предотвратят, смекчат и отстранят нарушенията на правата на човека, предприятията следва да се осведомяват, като си сътрудничат пълноценно със засегнатите носители на права и общности, както и чрез надеждни независими експертни източници — за което прозрачността е от ключово значение; подчертава в тази връзка ключовата роля на националните институции за правата на човека, синдикатите, НПО, организациите за надзор на правата на човека като ООН, МОТ и Съвета на Европа, надзорните механизми на ОССЕ и Агенцията на Европейския съюз за

основните права като подходящи източници на информация и доклади; предлага законодателството на Съюза да улеснява разработването на всеобхватни и съгласувани методологии за измерване на правата на човека, както и въздействието върху околната среда и изменението на климата, въз основа на действащите международни рамки с насоки (по-специално Ръководните принципи на ООН, Насоките на ОИСР, на специализирани международни агенции, както и инструменти на гражданското общество) и на таксономията на Съюза за устойчиво финансиране;

39. отбелязва, че за да се направи оценка на рисковете и нарушенията, свързани с правата на човека, и на въздействието върху околната среда, от съществено значение е независимият мониторинг на въздействието върху правата на човека и върху околната среда и на условията на труд във веригите на доставки, като този мониторинг следва в пълна степен да включва съответните заинтересовани страни, включително работниците, професионалните съюзи, защитниците на правата на човека и засегнатите общности; подчертава, че някои групи могат да се сблъскат със специфични пречки пред пълната си ангажираност и участие; отбелязва, че предприятията следва да вземат мерки срещу подобни пречки и да гарантират безопасното участие на носителите на права без страх от репресии;
40. отбелязва, че надлежната проверка също така изисква измерване на ефективността на процесите и мерките чрез подходящи одити и съобщаване на резултатите, включително периодично изготвяне на публични доклади за оценка на процесите на надлежна проверка на дружествата и резултатите от тях в стандартизиран формат, основан на адекватна и съгласувана рамка за докладване; препоръчва докладите да бъдат леснодостъпни и да се предоставят на разположение по-специално на засегнатите и потенциално засегнатите лица; заявява, че изискванията за оповестяване следва да вземат предвид политиката в областта на конкуренцията и законния интерес да се защитава вътрешното ноу-хау на предприятието и не следва да водят до непропорционални пречки или финансова тежест за дружествата;
41. подчертава, че прозрачността трябва да бъде централен и върховен ръководен принцип на процеса на проследяване, наблюдение и оценка, както и че външното участие, надзор и проверка са ключови елементи за една солидна и пълноценна корпоративна надлежна проверка за правата на човека и за нейната оценка; призовава в законодателството на Съюза за надлежна проверка да се изисква периодично наблюдение на спазването на процедурите и публикуване на списъците на дружествата, попадащи в неговия обхват, включително правото на обжалване за съответните дружества, публикуването на докладите за надлежна проверка и докладите за оценка чрез онлайн публични регистри; счита, че тези доклади трябва да бъдат достъпни на централизирана единна платформа;
42. счита, че прозрачността следва да се основава на правото на осведоменост за онези, които са засегнати от търговски дейности, включително, но не само, работниците, професионалните съюзи, гражданското общество и организациите на жените, защитниците на правата на човека и общностите на коренното население, както и потребителите; подчертава, че тази информация трябва да се предоставя на заинтересованите страни по всеобхватен, своевременен и честен

начин;

Работа със заинтересованите страни и носителите на права

43. отбелязва, че носителите на права, които са основно засегнати от нарушения на правата на човека, свързани с бизнеса, често не разполагат с подходящ достъп до информация във връзка със своите права и с начина, по който те се прилагат в националните правни системи, и срещат трудности при достъпа до държавни агенции и организации, които се занимават със защитата и прилагането на техните права; препоръчва законодателството да насърчава предприятията активно да работят с всички засегнати заинтересовани страни, с техните представители, включително с представителите на коренното население, земеделските стопани и работниците, на всички етапи на процеса на надлежна проверка – от разработването до наблюдението и оценката – по навременен и съдържателен начин;

Закрила за лицата, сигнализиращи за нередности, защитниците и адвокатите в областта на правата на човека и околната среда

44. предлага дружествата да създадат ефективни механизми за предупреждение; счита, че чрез тези механизми всяка заинтересована страна, включително професионални съюзи, потребители, журналисти, организации на гражданското общество, адвокати, защитници на правата на човека и на околната среда или граждани следва да могат да предупреждават дружеството за неблагоприятни въздействия и нарушения на правата на човека; призовава Комисията да се консултира с Европейския омбудсман относно необходимите съпътстващи мерки в подкрепа на изпълнението на тази роля;
45. подчертава, че процедурите за разкриване на информация и подаване на жалби трябва да гарантират, че анонимността, безопасността, физическата и правната неприкосновеност на лицата, подаващи сигнали за нередности, са защитени в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета⁴;
46. изразява съжаление за все по-големия брой нападения срещу защитници на правата на човека и околната среда и отбелязва, че само през 2019 г. са извършени 572 нападения, като някои от тях са причинили смъртта или тежки вреди на здравето на активисти в областта на околната среда; подчертава, че член 12 от Декларацията на Организацията на обединените нации относно защитниците на правата на човека предвижда задължение на държавите да гарантират защитата на всички срещу насилие, заплахи, ответни репресии, дискриминация или други произволни действия като следствие на законното им право на подкрепа за правата на човека; препоръчва Комисията да проучи възможността за създаване на защитен механизъм в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1937 и с Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека, така че да се защитят заинтересованите страни, както и адвокатите, представляващи ищците, срещу съдебни производства, сплашване и опити да бъдат заглушавани исканията

⁴ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

им и да не им се дава възможност да търсят правосъдие;

Право на ефективни правни средства за защита и равен достъп до правосъдие

47. отбелязва, че правото на ефективни правни средства за защита е международно признато право на човека, залегнало в член 8 от ВДПЧ, в член 2, параграф 3 от МПГПП, както и в членове 6 и 13 от ЕКПЧ, и също така е основно право на Съюза (член 47 от Хартата); подчертава факта, че както се припомня в Ръководните принципи на ООН, държавите, а не дружествата, са длъжни да гарантират чрез съдебни, административни, законодателни или други подходящи средства, че пострадалите от свързани с бизнеса нарушения на правата на човека, за които дружеството носи отговорност, имат достъп до ефективни правни средства за защита; поради това препоръчва законодателството да изисква от държавите да гарантират, че на жертвите на нарушения, свързани със стопанската дейност, се предлага защита и им се предоставя обезщетение за претърпените вреди; подчертава, че защитата следва да се предлага от операторите, които са причинили или допринесли за вредата, освен ако могат да докажат, че са действали с дължимата грижа и са взели всички разумни мерки, предвид обстоятелствата, за предотвратяване на вредата; препоръчва в законодателството да се направи конкретно позоваване на това задължение в съответствие с Основните принципи и насоки на ООН относно правото на средства за защита и обезщетение за жертвите на груби нарушения на международното право в областта на правата на човека и тежки нарушения на международното хуманитарно право;
48. подчертава, че като част от надлежната проверка – както се изисква от корпоративната отговорност за зачитане на правата на човека и околната среда – дружествата следва да въведат процедури, даващи възможност за ефективно коригиране на неблагоприятните последици за правата на човека и околната среда, които те причиняват или за които те допринасят, въз основа на съвместно договорени параметри; съответно препоръчва механизмите за подаване на жалби на оперативно равнище да бъдат легитимни, достъпни, предвидими, справедливи, прозрачни, съвместими с правата, основани на ангажираността и диалога и да са източник за непрекъснато учене, както е установено в ръководен принцип 31 на Организацията на обединените нации; подчертава, че тези механизми никога не следва да се използват за възпрепятстване на достъпа до правосъдие чрез основани на държавата съдебни или извънсъдебни механизми за подаване на жалби и че извършването на надлежна проверка не следва само по себе си да освобождава дружествата от отговорност за причиняване или допринасяне за нарушения на правата на човека;
49. настоява, че времевите ограничения и достъпът до доказателства, както и неравенството между половете, уязвимостта и маргинализацията могат да съставляват сериозни практически и процедурни пречки пред жертвите на нарушения на правата на човека в трети държави, които да накърнят достъпа им до ефективни средства за правна защита; отбелязва, че следва да се гарантира, че жените се ползват равноправно от средствата за правна защита, предоставени на носителите на права; препоръчва всяко законодателство да улеснява адекватния достъп до средства за правна защита за жертвите, което означава, че след като

ищецът представи първоначално своя случай, дружеството ответник следва да докаже, че е било изпълнило задълженията си за надлежна проверка и че щетите и нарушенията, ако има такива, не са резултат от неизвършване на ефективна надлежна проверка;

50. подчертава значението на ефективния достъп до средства за правна защита за лица в уязвимо положение, както е предвидено в член 13 от Конвенцията за правата на хората с увреждания; припомня, че член 47 от Хартата изисква от държавите членки да предоставят правна помощ на лицата, които не разполагат с достатъчно средства, доколкото тази помощ е необходима, за да се гарантира ефективен достъп до правосъдие;
51. препоръчва в законодателството да се установят насоки относно елементите на ефективен, справедлив и равнопоставен оперативен механизъм за подаване на жалби, за да се определят подходящи превантивни мерки, включително предоставяне на адекватен достъп до средства за правна защита; подчертава, че е необходимо да се изясни точният обхват на юрисдикцията на съдилищата на държавите членки във връзка със средствата за правна защита;
52. подчертава, че ако надлежната проверка се прилага всеобхватно, в дългосрочен план дружествата ще имат полза от по-добро бизнес поведение с акцент върху предотвратяването, а не толкова върху отстраняването на вреди;
53. препоръчва подкрепата на Комисията във връзка с принципите на правовата държава, доброто управление и достъпа до правосъдие в трети държави да отдава приоритет, когато това е целесъобразно, на изграждането на капацитет на местните органи в областите, които се уреждат от бъдещото законодателство;

Правоприлагане, гражданска и наказателна отговорност

54. подчертава, че всяко законодателство в областта на надлежната проверка трябва да бъде наблюдавано и прилагано по подходящ начин от националните компетентни административни и съдебни органи и органите, службите и агенциите на Съюза, разполагащи с подходящи ресурси, експертен опит, задължения и правомощия, включително правомощия за разследване, в съответствие със съответните им компетенции; подчертава, че Комисията следва да публикува насоки относно ефективните действия за правоприлагане на равнището на държавите членки, да разработи план за действие на Съюза относно стопанската дейност и правата на човека и да развива инструменти и материали за обучение относно надлежната проверка в областта на правата на човека за институциите на Съюза и националните институции, както и за делегациите на Съюза, които следва да работят с предприятията и съответните заинтересовани страни в трети държави, както и с органите на третите държави, за да повишават осведомеността, да споделят инструменти и да насърчават подобно законодателство в приемащите държави;
55. препоръчва законодателството на Съюза за надлежна проверка да изисква от държавите членки да предвидят при неспазване на задълженията за надлежна проверка ефективни, пропорционални и възпиращи правни последици, включително санкции, въз основа на тежестта на нарушението; подчертава, че

медиацията може да представлява ефективно и бързо средство да се поиска прилагане на задълженията за надлежна проверка; препоръчва режимът на санкции на Съюза да предвижда отстраняване от обществени поръчки и от публично финансиране за дружествата нарушители;

56. приветства съобщението, че предложението на Комисията ще включва режим на отговорност, и препоръчва бъдещото законодателство да включва разпоредби за съвместна отговорност на дружествата за нарушения на правата на човека и щети за околната среда, пряко свързани с техните продукти, услуги или дейности, освен ако дружествата са действали с дължимата грижа и са предприели всички разумни мерки, които биха могли да предотвратят вредата; подчертава, че наказателното право и наказателното правосъдие са необходими средства за защита на правата на човека срещу тежки нарушения; поради това призовава Комисията да разгледа възможността за включване на допълнителни видове отговорност, включително наказателна отговорност, за най-тежките нарушения.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	19.11.2020
Резултат от окончателното гласуване	+: 57 -: 3 0: 8
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Assita Kanko
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	Heidi Hautala, Karin Karlsbro, Ivan Štefanec, Miguel Urbán Crespo

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

57	+
ECR	Anna Fotyga, Assita Kanko, Jacek Saryusz-Wolski, Witold Jan Waszczykowski
GUE/NGL	Manu Pineda, Miguel Urbán Crespo, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Ivan Štefanec, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Karin Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Claudiu Manda, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
VERTS/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Heidi Hautala, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Salima Yenbou

3	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
NI	Kostas Papadakis

8	0
GUE/NGL	Giorgos Georgiou
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
PPE	Michael Gahler, Kinga Gál

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“